

Ναυπάκτου Ιερόθεος: Η επικοινωνία μου με τον άγιο Παΐσιο

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

• Μητροπολίτου Ναυπάκτου καί Ἀγίου Βλασίου Ἱεροθέου

Εὐχαριστῶ θερμότατα τόν Σεβ. Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης κ. Ἀλέξιο γιά τή πρόσκλησή του νά ἔλθω μετά ἀπό πολλά χρόνια στήν Κόνιτσα, καί μάλιστα αὐτήν τήν σημαντική ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου, πού δόξασε τήν Ἐκκλησία μέ τήν ζωή του, τούς λόγους του, τά θαύματά του, τήν προσευχή του. Πρέπει εἰσαγωγικά νά ὑπογραμμίσω ὅτι ὀφείλω

πολλά στον Άγιο Παΐσιο, ἀφοῦ, οἱ λόγοι του μέ κράτησαν σέ περίοδο μεγάλων πειρασμῶν, καί νά ὁμολογήσω δημοσίως, χωρίς νά τό ἐξηγήσω, ὅτι τό ὅτι εἶμαι Μητροπολίτης τό ὀφείλω σέ αὐτόν, διότι μοῦ ἔδωσε σοφές συμβουλές.

Γι' αὐτό καί ἀπό τό ἔτος 2004, δηλαδή δέκα χρόνια ἀπό τήν κοίμησή του, πρίν 22 χρόνια, ὑπέβαλα αἴτηση ἀγιοκατατάξεώς του στον Οἰκουμενικό Πατριάρχη κ. Βαρθολομαῖο, καί ἀπό τότε μέχρι τήν ἀνακοίνωση τῆς ἀγιοκατατάξεώς του ἔστειλα ἐπανειλημμένως γράμματα, προκειμένου νά ἐπιβεβαιωθῇ αὐτό πού ὅλοι τό γνωρίζουμε ὅτι ἦταν ἅγιος, δηλαδή ἦταν δοχεῖο τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, φορεῦς τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ.

Μέσα σέ αὐτήν τήν προοπτική θά ἤθελα νά σᾶς παρουσιάσω, σέ ἕνα σύντομο χρονικό διάστημα, τίς ἐντυπώσεις μου ἀπό τίς συναντήσεις πού εἶχα μαζί του.

1. Ἡ γνωριμία μας

Ἄκουσα γι' αὐτόν ἀπό τά μαθητικά μου χρόνια στά Γιάννενα, γιατί ὡς Γιαννιώτης δεχόμουν μερικές πληροφορίες ἀπό τήν ἀσκητική του ζωή στήν Κόνιτσα. Ἐπειτα, ἡ μητέρα μου ἦταν φίλη μέ τήν Καίτη Πατέρα, μιά εὐλαβέστατη κυρία, συμμαθήτρια τοῦ ἀγίου Παΐσιου ἐδῶ στήν Κόνιτσα, πού ἦταν πάντοτε προσευχόμενη, καί κυρίως λειτουργική ὕπαρξη, καί μιλοῦσε γι' αὐτόν.

Ἀλλά οἱ βασικές μου πληροφορίες προέρχονται ἀπό τήν Κόνιτσα, καί, μάλιστα, ἀπό τόν ἀδελφό του Λουκά Ἐζνεπίδη, ὅταν ἦλθα ἐδῶ, μετά τήν ἐκλογή τοῦ πνευματικοῦ μου πατέρα στά Γιάννενα π. Σεβαστιανοῦ σέ Μητροπολίτη Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανῆς καί Κονίτσης. Ἐμεινα μαζί μέ τόν Σεβασμιώτατο τήν πρώτη ἐβδομάδα στήν Κόνιτσα στό Ἐπισκοπεῖο, μετά τήν ἐνθρόνισή του, ἀλλά καί ἐρχόμουν ἐπανειλημμένως, ὡς φοιτητής τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης, καί ἄκουγα γιά τόν ἀσκητή π. Παΐσιο πού ἀσκεῖτο, πρίν λίγα χρόνια, στήν Ἱερά Μονή Στομίου Κονίτσης μέ τά πολλά περιστατικά, κυρίως γιά τήν συνάντησή του μέ τίς ἀρκοῦδες, καί ἔπειτα ἔφυγε γιά τήν Ἱερά Μονή τοῦ Σινᾶ, καί στήν συνέχεια πῆγε στό Ἅγιον Ὄρος. Ἦταν τότε τό ἔτος 1967, ὅταν ἐπισκέφθηκα τήν Ἱερά Μονή Στομίου, ἀπό τήν ὁποία εἶχε ἀναχωρήσει, τό ἔτος 1962, ὁ π. Παΐσιος.

Έπειτα, όταν τό έτος 1971 χειροτονήθηκα διάκονος καί τό έπόμενο έτος 1972 Πρεσβύτερος είχα τήν πρώτη συνάντηση στό Άγιον Όρος. Τόν άγάπησα καί μέ άγάπησε, έπαιξε ρόλο καί τό ότι ήμουν Ήπειρώτης, τό ότι γνώριζα τόν άδελφό του Λουκά, ότι είχα έπισκεφθῆ από τότε τήν Ήερά Μονή Στομίου, καί επί πλέον τό ότι έμενα μαζί στην Μητρόπολη Έδεσσης, Πέλλης καί Άλμωπίας μέ τόν άγιο Καλλίνικο, μέ τόν όποιο είχαν άλληλοσεβασμό, ως δύο νεοφανείς Άγιοι. Μάλιστα, για τόν άγιο Καλλίνικο έλεγε ότι δέν είχε γνωρίσει έως τότε άγιότερο Έπίσκοπο.

Μάλιστα, ύστερα από μιά έπιστολή πού τοῦ έστειλα, ήλθε ό άγιος Παΐσιος στην Έδεσσα, καί ή συνάντηση μέ τόν Μητροπολίτη άγιο Καλλίνικο ήταν συγκλονιστική. Ό άγιος Παΐσιος έπесе κάτω για νά τοῦ άσπαστῆ τά πόδια του καί ό άγιος Καλλίνικος ύποχώρησε καί έσκυψε χαμηλά για νά τόν σηκώση καί νά τό άσπαστῆ. Έκτυλίχθηκε μπροστά μου μιά εικόνα συναντήσεως ενός άγίου Έπισκόπου καί ενός άγίου Μοναχοῦ, παρόμοια συνάντηση, τηρουμένων τῶν αναλογιών, μεταξύ τοῦ Μεγάλου Άθανασίου καί τοῦ Μεγάλου Άντωνίου.

Έτσι, έμενα στό Έπισκοπεῖο μέ έναν άγιο Μητροπολίτη, τόν άγιο Καλλίνικο, καί μέ δική του εύλογία, έπισκεπτόμουν άγίους ιερομονάχους καί μοναχούς, όπως τόν άγιο Παΐσιο, τόν άγιο Έφραίμ τόν Κατουνακιώτη καί τόν άγιο Σωφρόνιο τοῦ Έσσεξ. Ήμουν ένα μπαλάκι πίκκ-πόγκ μεταξύ τριῶν μεγάλων συγχρόνων Αγίων! Άπορῶ πῶς δέν συνετρίβηκα! Άλλά οί Άγιοι δέν συντρίβουν, όμοιάζουν σαν τά ήλεκτροφόρα σύρματα, μέσα από τά όποια περνά ύψηλή τάση ρεύματος πού μπορεί νά κινήση τεράστιες μηχανές έργοστασίων, αλλά πού δέν πειράζει ένα μικρό πουλάκι πού κάθεται επάνω τους! Οί άγιοι έχουν τόση μεγάλη ενέργεια τοῦ Θεοῦ μέσα τους καί είναι πολύ εύαίσθητοι στους πιό τρομαγμένους ανθρώπους καί τούς μεγαλύτερους άμαρτωλούς.

Καί τό σπουδαῖο είναι ότι όταν επέστρεφα στην Έδεσσα από τήν συνάντηση μέ τούς άγίους αὐτούς, ό άγιος Καλλίνικος μέ περίμενε καί μέ παρακαλοῦσε νά τοῦ διηγηθῶ τί μοῦ είπαν, ώστε καί αὐτός νά ώφεληθῆ. Τί μεγάλη ταπείνωση, εύαισθησία καί έκκλησιαστικό φρόνημα μεταξύ μεγάλων αγίων πού είχαν διαφορετικά χαρίσματα μέσα στην Έκκλησία, αλλά τήν ἴδια άγιασμένη ζωή. Έτσι, ή γνωριμία μου μέ τόν άγιο Παΐσιο έπαιξε σημαντικό ρόλο στην ζωή μου καί ακόμη μέχρι σήμερα θυμάμαι λόγους του πού μοῦ είπε, καί οί όποιοι μέ στήριξαν στην ζωή μου, μέχρι τώρα.

2. Συνεχεῖς συναντήσεις μας

Θυμάμαι όταν έγινε μοναχός καί πήγα στην Ήερά Νέα Σκήτη, για νά προετοιμασθῶ για τήν χειροτονία μου σέ διάκονο, συνάντησα έναν Σέρβο μοναχό, τόν π. Γεώργιο

Βίτκοβιτς και τον ρώτησα τί πρέπει να κάνω για να σωθώ, ενώ θα εργάζομαι στον κόσμο. Εκείνος μου είπε να μάθω την ευχή, τό «Κύριε, Ίησοῦ Χριστέ, Υιέ τοῦ Θεοῦ, ἐλέησόν με» και να πηγαίνω 2-3 φορές τον χρόνο στο Ἅγιον Ὄρος, προφανώς για να συναντῶ ἁγίους ἀσκητές και να μέ καθοδηγοῦν στην πνευματική μου ζωή. Αυτό προσπάθησα να τό τηρήσω.

Έτσι, τουλάχιστον τρεῖς φορές τον χρόνο πήγαινα στο Ἅγιον Ὄρος, ὄχι για να ἐπισκεφθῶ τίς Βιβλιοθηκὲς τῶν Ἱερῶν Μονῶν, οὔτε για να θαυμάσω την ὀργιάζουσα φύση τοῦ Ἁγίου Ὄρους, οὔτε να ξεκουρασθῶ ἀπό την ποιμαντική διακονία, ἀλλὰ για να συναντῶ ἁγίους ἀσκητές και ἐρημίτες, πού ζοῦσαν την προφητική ζωή μέσα στην ἀπλότητά τους, και να τοῦς ὑποβάλλω τό ἐρώτημα: «Ἀββᾶ, εἶπέ ρῆμα πῶς σωθῶ». Δέν ρωτοῦσα τίποτε ἄλλο, οὔτε για τά πολιτικά και κοινωνικά πράγματα, οὔτε για τοῦς αἰρετικούς, οὔτε για την ἐκκλησιαστική ζωή, οὔτε για τον Ἀντίχριστο, ἀλλὰ για τό τί πρέπει να κάνω για να συναντήσω τον Θεό. Καί αὐτοί ἀνοίγαν την θεοφιλή καρδιά τους και μέ ἔτρεφαν μέ την τροφή τῆς ψυχῆς τους, ἄκουγα λόγο προφορικό.

Έτσι προῆλθε τό πρῶτο βιβλίο «Μιά βραδιά στην ἔρημο τοῦ Ἁγίου Ὄρους», πού ἔγινε best seller σέ ἐπανειλημμένες ἐκδόσεις και μεταφράσεις σέ 28 γλώσσες.

Μεταξύ αὐτῶν τῶν ἀσκητῶν πού συναντοῦσα ἦταν και ὁ ἅγιος Παΐσιος, ἀπό τό 1974 μέχρι την κοίμησή του, περίπου εἴκοσι χρόνια. Τόν συναντοῦσα στην Καλύβη τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἀργότερα στην Καλύβη τῆς Παναγούδας, στην Ἱερά Μονή Σταυρονικήτα, σέ ἄλλες Μονές ὅπου τόν ἀναζητοῦσα, ἦτοι την Ἱερά Μονή τοῦ Ἁγίου Γρηγορίου (ὅπου διασώζεται και ἡ σχετική φωτογραφία), την Ἱερά Μονή τῆς Σίμωνος Πέτρας, περπάτησα μαζί του για τέσσερεις ὥρες, ἀπό την Ἱερά Μονή Σίμωνος Πέτρας μέχρι την Παναγούδα στίς Καρυές, και ἄκουγα τίς θεόσοφες διδασχές του, μία φορά μέ κράτησε στην Παναγούδα να κοιμηθῶ τό βράδυ, και τον ἄκουγα ὅλη την νύκτα να μπαίνει και να βγαίνει ἀπό την Καλύβη και τό πρωί στίς 3 ὥρα μου κτύπησε τό δωμάτιο για να κάνουμε κομποσχοῖνι σέ διαφορετικά κελλιά. Αὐτές ἦταν ὥρες ἀλησμόνητες. Καί μία φορά μέ περίμενε σέ ἕνα ξέφωτο, παρακολουθώντας την πορεία μου και μέ φώναξε μέ την λεπτή του φωνή, να ἀκολουθήσω ἕνα μονοπάτι πού ἦταν μπροστά μου για να τον συναντήσω, ὅπου παρέμεινε για πολλές ὥρες κάτω ἀπό τά μεγάλα δένδρα για να μέ καθοδηγῇ, σέ δύσκολη περίοδο τῆς ζωῆς μου, μετά την κοίμηση τοῦ Γέροντός μου ἁγίου Καλλινίκου. Καί ἐκείνη ἡ συνάντηση ἦταν προφητική για την μετέπειτα ἐξέλιξη στην ζωή μου.

Θά ἀναφέρω ἐνδεικτικά μερικά περιστατικά ἀπό τίς συναντήσεις μας.

Ἡ πρώτη συνάντηση δέν ἔγινε σωματικά ἀλλὰ ἦταν συνάντηση μέ τον ἔξυπνο,

ταπεινό και πυρφόρο λόγο του, πού έδειχνε τόν τρόπο μέ τόν όποιο ζοϋσε. Πήγαμε μέ μιά συντροφιά παιδιών τοϋ κατηχητικοϋ Σχολείου. Έξω από τήν πόρτα τοϋ φράκτη είδαμε τήν γνωστή έπιγραφή μέ τήν όποία μās προέτρεπε νά γράψουμε τά όνόματά μας και θά προσευχόταν γιά μās και θά μās ώφελοϋσε περισσότερο από ό,τι μέ τίς «πολυλογίες» του, απολαύσαμε τό λοκούμι πού μās είχε αφήσει, και κυρίως γιά ώρα πολλή συζητήσαμε πάνω σέ μιά φράση πού ήταν γραμμένη μέ κιμωλία σέ ένα βραχάκι. Έγραφε περίπου τά εξής, όπως διασώζονται στήν μνήμη μου: «Μέ συγχωρεΐτε πού άπουσιάζω, άλλ' ύπάγω ίνα ήμερέψω και ύστερα νά έπιστρέψω στόν ζωολογικό μου κήπο». Καταλήξαμε μέ τήν συζήτηση ότι οί περισσότεροι πού τόν έπισκέπτονταν τό έκαναν από περιέργεια, όπως τό κάνουν οί έπισκέπτες τοϋ ζωολογικοϋ κήπου. Πιθανόν νά υπήρχε και ή έννοια τής αυτομεμψίας, πού είναι ή μεγάλη άρετή τών άγίων. Από όλο τό προσκύνημά μας στό Άγιον Όρος, αυτό μās έκανε ιδιαίτερη έντύπωση.

Μιά σημαντική συνάντηση μαζί του έγινε τό έτος 1977.

Στήν αρχή μοϋ μίλησε γιά τήν άρχοντική άγάπη τοϋ Θεοϋ πρός τούς ανθρώπους και πρός όλη τήν κτίση. Μάλιστα μοϋ είπε ότι «ό Θεός είναι άρχοντας άκόμη και στόν διάβολο, αλλά εκείνος δέν μπορεί νά τό καταλάβη. Τελικά, ό Θεός στριμώχνει τόν διάβολο».

Τόν ρώτησα γιά τήν οϋσία τής μοναχικής ζωής. Μοϋ είπε ότι «ό μοναχός δέν έχει δικαιώματα, γιατί αυτά άνήκουν στόν Θεό». Μοϋ είπε ότι πρέπει νά αναπτύξουμε τήν έσωτερική ζωή και νά μή στεκόμαστε στήν έπιφάνεια. Αναφέρθηκε ιδιαίτερα στό νά ζοϋμε τήν δικαιοσύνη τοϋ Θεοϋ: «Δέν φθάνει μόνον ή καθαρότητα τοϋ σώματος, αλλά και ή βίωση τής δικαιοσύνης. Ό δίκαιος, αλλά και όσοι άδικοϋνται είναι πραγματικά παιδιά τοϋ Θεοϋ». Ό Μοναχισμός έχει κέντρο τόν Θεό και τήν σχέση μαζί Του. Είπε: «Άν πάω σέ ένα στρατόπεδο και τούς πω τί είναι ό μοναχισμός, τότε όλοι θά θέλουν νά γίνουν μοναχοί. Αλλά, εάν έρθουν έδω στό Άγιον Όρος, στήν αρχή θά τούς ένθουσιιάσουν οί πολυέλαιοι πού ψάλλονται στόν Ναό, έπειτα όμως θά θεωροϋν ως καλύτερα τά μπουζούκια. Έτσι, στήν καρδιά βρίσκεται ή οϋσία τοϋ Μοναχισμοϋ. Έχουμε ευθύνη γιά τήν νέα γενιά νά τούς διδάξουμε τόν άληθινό Μοναχισμό». Επειδή γνώριζε τήν άξία τής ύπακοής είπε: «Ό κάθε Γέροντας θά δώση λόγο στόν Θεό ανάλογα μέ τήν ύπακοή πού τοϋ κάνουν τά πνευματικά του παιδιά». Φυσικά, ή ύπακοή δέν είναι μιά τυραννική έπιβολή τοϋ Γέροντα στους ύποτακτικούς του, αλλά πρέπει νά γίνεται μέ έλευθερία, γι' αυτό τονισε: «Οί μοναχοί, όταν έχουν Γέροντα πού τούς δίνει έλευθερία, έχουν μεγάλη ευθύνη». Ανέφερε και τό ότι μερικοί μοναχοί δέν ενδιαφέρονται γιά τήν πνευματική τους προκοπή, αλλά επιδίδονται σέ κτίσματα. Όμως «οί μοναχοί δέν πρέπει νά κτίζουν πολλά, αλλά απλως νά διορθώνουν τά υπάρχοντα γιά τίς

ανάγκες τους». Είπε: «Σήμερα έχουμε κελλιά και κοιλιά»!

Ο λόγος, κατά φυσικό τρόπο, στράφηκε στην νοερά προσευχή πού είναι η ουσία της μοναχικής ζωής. Διατύπωσε την διδασκαλία ότι η προσευχή βγαίνει ως πηγή από καρδιά ή όποια αγαπή τον Θεό ή πονάει. «Εύχή δέν είναι νά εϋχεται κανείς απλώς, οϋτε μόνον νά έχουμε καθαρό νοϋ και νά μή δεχόμαστε λογισμούς, αλλά κυρίως νά αρχίση νά λειτουργή ή καρδιά». Νά αισθάνεται κανείς νά λειτουργή αυτό τό «μηχανάκι της καρδιάς». Όμως, «άλλο είναι ή καρδιά και άλλο τό θέλημα».

Γιά τό τί είναι ή καρδιά, μοϋ ανέφερε ένα χαριτωμένο περιστατικό, σύμφωνα μέ τό όποιο ένας Άγγλος, χωρίς νά ξέρη ελληνικά και κυρίως από περιέργεια, τόν επισκέφθηκε γιά νά τόν ρωτήση γιά τό τί είναι ή καρδιά γιά τήν όποία γράφουν οί Πατέρες της Έκκλησίας. Ο π. Παΐσιος, βλέποντας ότι δέν είχε πραγματικές αναζητήσεις, τοϋ είπε: «Μέ τά άγγλικά πού ξέρω έγώ και τά ελληνικά πού ξέρεις έσύ δέν μπορούμε νά βροϋμε οϋτε τό μέρος της σαρκικής καρδιάς»!

Τόν ρώτησα γιά τήν διάκριση μεταξύ νοϋ και λογικής. Μοϋ τό εξήγησε μέ ένα απλό παράδειγμα: «Η λογική όμοιάζει σάν τόν μοϋστο και τό κρασί, ένω ό καθαρός νοϋς σάν τό αποσταγμένο τσίπουρο». Τόν ρώτησα γιά τόν πονοκέφαλο πού έρχεται από τήν προσπάθεια αυτοσυγκέντρωσης γιά τήν εύχή. Μοϋ είπε ότι, όταν κανείς προσπαθή νά συγκεντρωθή στην εύχή και έρχεται πονοκέφαλος, τότε «αϋτός ό πονοκέφαλος στην προσευχή δείχνει τό φιλότιμο, όποτε ό Θεός βλέπει τήν προσπάθεια τοϋ φιλότιμου παιδιοϋ και τό εύλογεί. Τοϋ λέει “μή κουράζεσαι, στό δίνω αϋτό πού ζητάς”». Επίσης, είπε ότι πρέπει κανείς νά ξέρη ότι, «όταν οί άλλοι γογγύζουν δίκαια έναντίον μας, αϋτό δέν βοηθάει στην προσευχή».

Μοϋ είπε πολλά και σοφά λόγια γιά τήν πνευματική ζωή, διότι ή προσευχή αναπτύσσεται στό εύκρατο κλίμα της έκκλησιαστικής πνευματικής ζωής. Γιά παράδειγμα είπε: «Η άριθμητική τοϋ Θεοϋ είναι διαφορετική από τήν άριθμητική τών ανθρώπων. Τό 4 γιά τόν Θεό είναι άριστα, ένω τό 9 δέν είναι άριστα». Και στην έρώτησή μου πώς εξηγείται αϋτό, είπε: «Όταν κανείς παίρνει 2 χαρίσματα από τόν Θεό και τά διπλασιάζει (4) παίρνει άριστα, ένω εκείνος πού έλαβε 5 χαρίσματα και αντί νά τά διπλασιάσει (10) τά έκανε 9 δέν πήρε τό άριστα». Επίσης, μοϋ είπε ότι μερικές φορές «οί λογισμοί άπιστίας προέρχονται από υπερβολική άσκηση», καθώς επίσης «όπου χρησιμοποιεί κανείς τήν φαντασία μπορεί νά πέση και σέ αίρεση και νά βλάβη όλη τήν Έκκλησία».

Τόν ρώτησα γιά τήν κατά Χριστό σαλότητα. Μοϋ ανέφερε τήν περίπτωση τοϋ π. Εϋθυμίου πού ζοϋσε στην περιοχή της Μεγίστης Λαύρας, τόν όποιο εκτιμοϋσε και θαύμαζε πολύ και ήταν σέ «ϋψηλό επίπεδο πνευματικής ζωής», ότι όταν πήγε στην

Μονή Μεγίστης Λαύρας, προκειμένου νά κρύψη τήν «ἀρετή του» προφασίσθηκε μέ φωνές καί διαμαρτυρίες ὅτι τό φαγητό πού τοῦ ἔβαλαν δέν ἦταν καλό, γιά νά μή φάγη, καί ἐπίσης πετοῦσε τά καθαρά σεντόνια ἀπό τό κρεβάτι, ἕως ὅτου τόν ἔβαλαν σέ ἕνα ὑποδεέστερο δωμάτιο. Καί συμπλήρωσε μέ χιοῦμορ: «Σήμερα ἀφοῦ εἵμαστε σαλοί (στά μυαλά), γιατί νά γίνουμε (κατά Χριστόν) σαλοί;».

Γιά νά μέ βοηθήσῃ πνευματικά σέ σχετικές ἐρωτήσεις πού τοῦ ἔκανα μοῦ εἶπε πολλά περιστατικά ἀπό τήν μοναχική του ζωή στήν Ἱερά Μονή Στομίου Κονίτσης, πῶς ὁ διάβολος ἤθελε νά τόν γκρεμίσῃ, τήν συνάντησή του μέ τίς ἀρκοῦδες, τό πῶς ἀντιμετώπισε τόν πειρασμό τοῦ σώματος, ἀλλά καί διάφορες ἱστορίες ἀπό τήν ἀσκησή του στό Σινᾶ, τά ὁποῖα ἔχουν καταγραφῇ σέ βιβλίο πού ἔγραψε ὁ ἀείμνηστος Ἱερομόναχος Ἰσαάκ γιά τόν π. Παῖσιο.

3. Πῶς εἶδα τόν ἅγιο Παῖσιο

Ἀπό τίς συναντήσεις μου μέ τόν ἅγιο Παῖσιο εἶδα τήν φανέρωση τοῦ Θεοῦ ἐπάνω του, συνάντησα τήν συνύπαρξη τοῦ Προφήτου, τοῦ Ἀποστόλου καί τοῦ ὁσίου τῆς ἐρήμου. Εἶχε μεγάλα φυσικά προσόντα καί χαρίσματα, ὅπως ἐξαιρετική εὐφυΐα, ἀρχοντικό τρόπο ἔκφρασης, ἦταν ἄρχοντας τῆς πνευματικῆς ζωῆς, εἶχε ἀπέραντη φιλοτιμία, εὐγένεια ψυχῆς καί σώματος καί πολλά ἄλλα.

Διέκρινα, ὅμως, μεταξύ τῶν ἄλλων, τρία θαυμάσια γνωρίσματα, ἥτοι θεόπτης, μέ ὁρμή καί πόθο γιά τόν Θεό, μικρό παιδί μέ τήν καθαρότητα καί ἀπλότητα τῆς καρδίας, καί μαγνήτης ἑλξεως τῶν ἀνθρώπων.

Ἡ μορφή τοῦ ἁγίου Παῖσιου καί ἡ ἐπικοινωνία μαζί του, μαζί καί μέ ἄλλους θεουμένους πατέρες πού μέ ἀξίωσε ὁ Θεός νά γνωρίσω στήν ζωή μου, ἦταν καί εἶναι μιά σημαντική παρουσία στήν ζωή μου. Ἦταν ἕνας φωτισμένος ἀπό τόν Θεό ἄνθρωπος, ἕνας ἀσκητής-ἀναχωρητής τοῦ 4ου αἰῶνος πού ἔζησε στόν δικό μας αἰῶνα. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἦταν ἕνας πατέρας καί ἀδελφός, μέ διάκριση, σύνεση καί χιοῦμορ. Ἔλεγε ὑψηλές ἀλήθειες μέ πολύ ἔξυπνο καί χαριτωμένο τρόπο καί ἔλεγε ἀπλά παραδείγματα μέ πολύ βαθύ περιεχόμενο. Δέν ἔκανε οὔτε τόν δάσκαλο οὔτε τόν μοναχό, ἐνῶ ἦταν καί ἀληθινός δάσκαλος καί πραγματικός μοναχός, ἕνας ἀληθινός ἄνθρωπος, ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ, πού δίδασκε μέ τήν προσευχή, τήν σιωπή, τό χιοῦμορ, τήν ἀγάπη, τήν αὐτομεμψία καί τήν διακριτική καί ἔξυπνη συμβουλή.

Θά μοῦ ἐπιτρέψετε νά σᾶς ἀναφέρω σέ μεταγλώττιση, μερικά ἀπό ὅσα ἔγραψα στήν αἴτηση πού ἀπέστειλα στόν Οἰκουμενικό Πατριάρχη γιά τήν ἁγιοκατάταξή του. Ἀφοῦ ἔγραψα τά γνωρίσματα τῶν ἁγίων, ἔπειτα εἶπα:

«Τέτοιον ἅγιο ἔχουμε γνωρίσει στίς μέρες μας, κατά τίς ὁποῖες πολλοί ψευδο-προφῆτες ἐμφανίστηκαν ἀπό Ἀνατολή καί Δύση καί πλανοῦν πολλούς, καί μάλιστα ἐκλεκτούς, σύμφωνα μέ τά μέτρα αὐτοῦ τοῦ κόσμου “καί διὰ τό πληθυνθῆναι τήν ἀνομίαν”, ἐψύγη “ἡ ἀγάπη τῶν πολλῶν”, ὅπως εἶπε καί ὁ Κύριος Ἰησοῦς (Ματθ. κδ΄ 11 -12). Καί ἔτσι καταθέτουμε τήν μαρτυρία μας γι’ αὐτόν.

Ἀναφερόμαστε σέ αὐτόν πού εὐλογήθηκε ἐκ κοιλίας τῆς μητρός του ἀπό μακάριο ἄνδρα, τόν ὅσιο πατέρα μας Ἀρσένιο, τόν Καππαδόκη, καί πού προσφέρθηκε μέ τά τίμια καί ἅγια χέρια του στόν Θεό ἀπό τήν βρεφική ἡλικία, καί ἐπὶ πλέον ἔλαβε τό ὄνομα καί τήν χάρη του καί ὁ ὁποῖος ἀπό τήν νεότητά του (ἔστρεψε) ὅλον τόν πόθο του πρός τόν Θεό καί ἔτσι ἔζησε μέ ἀγιότητα, καί μέ ἀγιότητα, ἀλλά καί μέ μαρτύριο ἐκοιμήθη, (ἀναφερόμαστε) στόν πατέρα Παῖσιο τόν Ἀγιορείτη, πού ἀσκήτεψε στήν Κόνιτσα, στό ἀγιώνυμο Ὅρος, στό θεοβάδιστο ὄρος Σινᾶ καί πάλιν στό Ἅγιον Ὅρος. Αὐτός ἔζησε κοινοβιακή, ιδιόρρυθμη, ἡσυχαστική, ἐρημική καί σκητιώτικη ζωή σ’ ὅλο τό πλάτος καί τό βάθος αὐτῶν τῶν τρόπων ζωῆς καί ἀνῆλθε σέ ὕψος θεοπτίας καί ἔτσι ἔλαβε μεγάλη πείρα, καθοδηγώντας μέ διακριτικό καί ἀπλανῆ τρόπο ὅλους, καί τούς ἐγγάμους καί τούς ἀγάμους, καί τούς νέους καί τούς μεσήλικες καί τούς γέροντες καί τούς ἀναρχικούς καί τούς εὐλαβεῖς στήν μοναχική πολιτεία καί στήν ζωή, σύμφωνα μέ τις ἐντολές τοῦ Χριστοῦ.

Αὐτός, ὅπως ὅλοι διαβεβαιώνουν μέ γραπτές καί προφορικές μαρτυρίες, ἦταν φίλος τοῦ Χριστοῦ, τέκνον τοῦ Θεοῦ, κατοικητήριο ἱερό καί τίμιο τοῦ Παντάνακτος Βασιλέως τῆς δόξης, φίλος καί θεατής τῶν ἁγίων, ἔχοντας χρισθῆ ἀπό τό Ἅγιον Πνεῦμα, ἔχοντας βιώσει τόν σταυρό τῆς ἄσκησης καί τοῦ μαρτυρίου τῆς συνειδήσεως καί τῆς ἀγάπης, ἀφιερωμένος ὁλοκληρωτικά στόν Θεό, καθώς καί υἱός τοῦ φωτός καί θεοδίδακτος θεατής τῶν μυστηρίων καί ἐκφραστής τους, βυθισμένος στήν ταπείνωση καί τήν μετάνοια, μέ μεγάλη ἀγάπη γιά τήν ἄσκηση πέρα ἀπό τίς ἀνθρώπινες δυνάμεις, θεατής τοῦ κάλλους τοῦ Θεοῦ, κρατώντας τά ἀρώματα τοῦ θείου Πνεύματος μέσα στό εὐθραυστο σῶμα του καί ἐν ὀλίγοις “καταφρονητής τῶν κάτω καί κάτοικος προσωρινός ὡς σέ ξένον τόπο, ἀγαπώντας μέ πάθος τά ἄνω καί θεώμενος αὐτά, καί πολίτης τῆς ἐρήμου”».

«Ἐπαθε τά θεῖα, δηλαδή ἔφθασε στήν θέωση, ὁ εὐλογημένος αὐτός ἄνθρωπος καί ἔμαθε τά θεῖα. Εἶχε ἐμπειρία καί αὐτός, ὅπως καί ὅλος ὁ χορός τῶν ἁγίων καί ὁσίων Πατέρων, τῆς ἀναβάσεως μέ τήν κατά Θεόν ἡσυχαστική νηπτική μέθοδο, δηλαδή τήν “πρακτικήν φιλοσοφίαν” τήν “φυσικήν θεωρίαν” καί “μυστικήν θεολογίαν”, καί ἔφθασε κατ’ αὐτόν τόν τρόπο σέ μεγάλη τελειότητα, ὅπως ὀρίζει μέ τρόπο σοφό τήν πορεία αὐτή τῶν θεουμένων ὁ θεῖος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητής. Ἐμαθε ἐπίσης τί σημαίνει αὐτό τό ὁποῖο ἔγραψε ὁ ὅσιος πατήρ ἡμῶν Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης σχετικά μέ τήν Φιλοκαλία τῶν ἱερῶν νηπτικῶν, ὅτι δηλαδή “μέ τήν

ήθική φιλοσοφία στήν πράξη και στήν θεωρία ό νοϋς καθαρίζεται, φωτίζεται και τελειώνεται”. Διότι αυτή ή ήσυχαστική μέθοδος είναι απόδειξη τής ύπάρξεως μέσα σέ αυτόν τής άκτίστου Χάριτος, ή όποία διακρίνεται καθαρά από κάθε ένέργεια άλλης φύσεως. Καί κατ’ αυτόν τόν τρόπο ό ιερός αυτός Πατέρας μέ τήν μέθεξη τής καθαρτικής, φωτιστικής και θεοποιοϋ ένεργείας τοϋ Θεοϋ, είδε μέ τρόπο άόρατο, άκουσε μέ τρόπο άνήκουστο, μετέσχε μέ τρόπο άμέθεκτο τοϋ άγίου Τριαδικοϋ Θεοϋ. Πράγματι, ή άπλανής αυτή μέθοδος τόν κατέστησε, όπως και όλους αυτούς πού άγωνίζονται, φίλο Χριστοϋ. Ό όσιος αυτός μοναχός είναι πραγματικός ήσυχαστής και νηπτικός, ό όποϊος πάλεψε ώς άλλος Ιακώβ μέ τόν Θεό, μέ τήν τήρηση τών έντολών, γι’ αυτό και “άληθώς Ισραηλίτης, έν ω̄ δόλος οϋκ έστι” (Ιω. α΄, 48), είναι δυνατόν νά χαρακτηρισθῇ, έπειδή μέ τήν βοήθεια τοϋ Θεοϋ υπερίσχυσε, έπειδή έβλεπε τόν Θεό και έθεάτο υπό τοϋ Θεοϋ, διά τής θεωρίας “γιατί ή πράξη είναι πράγματι ή βάση τής άληθινής θεωρίας ή όρασης τοϋ άκτίστου φωτός, γιά νά τό ποϋμε άκριβέστερα, ή όποία άποτελεϊ τό μοναδικό δείγμα τής άληθινά εύρωστης ψυχῆς”, κατά τόν άγιορείτη άγιο Γρηγόριο Παλαμά».

«Ό βίος τοϋ μακαρίου (αϋτοϋ) μοναχοϋ, ό όποϊος άποτυπώθηκε όσο είναι δυνατόν σέ αυτό τό βιβλίό, είναι μάθημα ζωντανῆς Θεολογίας, Χριστολογίας, Έκκλησιολογίας και Έσχατολογίας. Ό εύλογημένος αυτός άνθρωπος πολέμησε “πρός τάς μεθοδείας τοϋ διαβόλου ... προς τάς αρχάς, προς τάς έξουσίας, προς τούς κοσμοκράτορας τοϋ σκότους τοϋ αἰώνος τούτου, προς τά πνευματικά τής πονηρίας έν τοῖς έπουρανίοις” (Έφ. στ΄, 11-12), άπονέκρωσε τελείως τά πάθη τής σαρκός μέ προσευχές και νηστεῖες και άγρυπνίες πολλές, είδε τόν Χριστό μέσα στήν δόξα Του, είδε τήν Θεοτόκο και τούς άγίους, συνομίλησε μαζί τους και γεύθηκε τά δῶρα τά όποῖα τοϋ χάρισαν, είδε άγγέλους και τόν φύλακά του άγγελό και δέχθηκε από αυτούς φιλόανθρωπη διακονία, έπειδή αϋτοῖ (οῖ άγγελοι) είναι πνεύματα διακονικά πού διακονοϋν τούς άνθρώπους μέ σκοπό τήν σωτηρία τους, γνώρισε τά έσχατα από αϋτήν τήν ζωή, είχε έμπειρία τής είς τούς οϋρανούς Έκκλησίας μέ τό μεταμορφωμένο σῶμα του, άκόμα από τήν κοίμησή του, ή όποία είναι συγχρόνως μαρτυρική και όσιακή, μακάρια πράγματι τελείωση, διότι “δέν ύπάρχει, βέβαια, γιά τούς δούλους τοϋ Θεοϋ θάνατος, όταν άποδημοϋν από τό σῶμα τους και διαμένουν κοντά στόν Θεό, αλλά μετακίνηση από τά πιό λυπηρά προς τά πιό εύχάριστα και εύάρεστα, και άνάπαυση και χαρά”. Γιατί αϋτός άφιερώθηκε σέ μεγάλο βαθμό στήν διακονία τών άδελφών του, έφ’ όσον, “όποιος άγαπᾷ τόν Θεό άγαπᾷ και τόν κόπο”, κατά τόν όσιο Μάρκο τόν Άσκητή, αλλά είναι και “φιλόανθρωπος”, κατά τόν άγιο Μάξιμο τόν Όμολογητή, άσκώντας, άν και μοναχός, ποιμαντική διακονία, μέ πλήρη σεβασμό προς τόν ιερό θεσμό τής Έκκλησίας, άπαλλάσσοντας τούς άσθενείς από τίς δαιμονικές έπιδράσεις πού ένεργοϋν μέσα στους λογισμούς, στίς επιθυμίες και στά σώματά τους• καθιστώντας εύθεῖς τούς δρόμους διέλευσης τοϋ Κυρίου στίς καρδιές τών

ανθρώπων, ἐπιτελώντας κάθε εἶδους ἰάσεις καί διδάσκοντας τὰ μυστήρια τοῦ Πνεύματος σέ αὐτούς πού ἐπιθυμοῦν νά μετὰσχουν σέ αὐτά. Ὁ θεοδίδακτος λόγος τοῦ ὁσίου αὐτοῦ ἀσκητοῦ, ὁ ὁποῖος ἔχει ἐκδοθῇ σέ τέσσερεις τόμους ἀπό τό ἱερό Ἰσυχαστήριον τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου στήν Σουρωτή, εἶναι μνημεῖο ἀνθρώπου πού μεταμορφώθηκε ἀπό τό ἄκτιστο θεῖο Φῶς».

«Αὐτός εἶναι γιά ὅλους, ἀπό ἀγάπη πρὸς τόν Θεό καί μέ τρόπο ἔνθεο καί σύμφωνα μέ τό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ἀποσκοπώντας στήν ἔνωσή του μέ τόν Θεό, ἀδελφός, πατέρας, μαργαρίτης, ζύμη, ὕδωρ, ἄρτος, πόμα ζωῆς, πηγὴ ζωντανή καί παλλόμενη πού κυλάει (πού ἀναβρύζει), ποταμός πού ρέει πνευματικά λόγια καί λόγια θείας ζωῆς, λαμπάδα, κλίνη, παστάδα, νυμφώνας, διότι εἶχε μέσα στήν καρδιά του καί σέ ὅλο τό σῶμα του τόν Δεσπότη τῶν ὅλων».

Σεβασμιώτατοι καί ἀγαπητοί παρόντες

Ὁ ἅγιος Παῖσιος εἶναι τό καύχημα τῆς οἰκουμένης, βλαστός τῆς Καππαδοκίας, δένδρο ἀγλαόκαρπο τῆς Κονίτσης, εἶναι ἡ χαρά καί ἡ παρηγοριά μας, ὁ ἀδελφός καί πατέρας μας, ἀλλά καί γενναῖος πολεμιστής στήν Ναυπακτία, ὁ ἐπίγειος καί οὐράνιος, ὁ ἄνθρωπος καί ὁ ἄγγελος, τό καρποφόρο δένδρο καί τό εὐῶδες ἄνθος, ὁ ἀλείπτης καί παρηγορητής μας, ὁ πιστός μάρτυς καί οὐράνιος πρεσβευτής μας.

Νά ἔχουμε τίς πρεσβεῖες του.

***Ὁμιλία στό Δημαρχεῖο τῆς Κονίτσης, τήν 12 Ἰουλίου 2026**